

Tamara Butigan-Vučaj
(Narodna biblioteka Srbije, Beograd)

LETNJA ŠKOLA ELEKTRONSKOG IZDAVAŠTVA U BUGARSKOJ

Krajem leta 2002. godine u Sofiji je održana evropska letnja škola pod nazivom “Elektronsko izdavaštvo za kulturno nasleđe”. Utisci jednog polaznika prezentovani su ovde.

Krajem leta 2002. godine, imala sam zadovoljstvo da budem polaznik evropske letnje škole u Sofiji, pod nazivom *Elektronsko izdavaštvo za kulturno nasleđe* (EPCH¹). Bugarska se inače, već nekoliko godina unazad, nalazi u ulozi organizatora letnjih škola sa temom digitalizacije, uz punu podršku Evropske Unije.

Poslednja letnja škola, održana u septembru 2002. godine, pretendovala je da okupi mlade stručnjake iz biblioteka, muzeja i arhiva, kao i mlade univerzitetske profesore, zainteresovane za elektronsko izdavaštvo. Tako je grupa polaznika brojala tridesetak ljudi, vrlo različitog formalnog obrazovanja, interesovanja i godina, i to iz istočnoevropskih zemalja u prvom redu. Tako je pored nas iz Jugoslavije bilo predstavnika Poljske, Turske, Litvanije, Jermenije, Rusije, Rumunije, Gruzije, Ukrajine i naravno Bugarske. Tim predavača takođe je bio heterogenog sastava: od lingvista do matematičara, uglavnom iz zemalja Evropske Unije. Škola je trajala ukupno tri nedelje, a pored obaveznog programa, vikendom su organizovani izleti. Ova škola ima i web prezentaciju na adresi <http://www.math.bas.bg/~epch/>.

Moj boravak u ovoj letnjoj školi bio je ograničen na poslednju nedelju. Tada su na programu bila predavanja o web portalima, *UNICODE*-u i *TeX*-u. O web portalima u kulturi, govorio je grčki matematičar *Konstantinos Chandrinos*. Njegovo iskustvo u implementiranju web portala na različitim evropskim kulturnim prostorima, učinilo je ovu temu izuzetno zanimljivom i podsticajnom. Nešto što sigurno nedostaje srpskoj kulturi na Internetu jeste bar jedan web portal za kulturu – web kapija za kulturu u Srbiji (*cultural subject gateway*).

O *UNICODE*-u smo slušali od jednog od kreatora ovog standarda, koji je stigao direktno iz kuhinje u kojoj se kodiraju različita pisma sa čitave zemaljske kugle, kako je poetično najavljen od strane organizatora i domaćina, matematičarke Milene Dobreve. *Michael Everson* doneo je iz Irske gomilu materijala o skupovima karaktera koji su već dobili kodove u *UNICODE*-u. Ukupan broj kodiranih pisama (52) je tek nešto veći od polovine pisama preostalih za kodiranje (92). Tako veliki broj znakova i pisama učinio je nešto relativnijim naše muke sa ćirilicom u elektronskom izdavaštvu.

¹ Electronic Publishing for Cultural Heritage

Kratak kurs iz programa za obradu teksta *TeX*, održao je *Ivan Derzhanski* iz Bugarske. Bila je to dobra prilika za sve učesnike da se upoznaju sa ovim vrednim alatom za elektronsko izdavaštvo, a i da se uvere da je moguć spoj lingvistike i računarstva, što je specijalnost mladog bugarskog predavača.

Poslednje predavanje u letnjoj školi održao je Amerikanac *David Birnbaum*, Slavista, koji se dosta bavio starim bugarskim rukopisima, on je govorio o kodiranju ranih ćirilčnih pisama.

Svi polaznici škole imali su obavezu da pripreme prezentacije vezane za ono čime se bave u svojoj zemlji. Imali smo prilike da pogledamo (pa i ponesemo kućama) nekoliko multimedijalnih kompakt diskova, o digitalizovanom litvanskom tekstu i digitalizovanim dokumentima iz jermenskih arhiva. Nekoliko prezentacija bavilo se elektronskim izdavaštvom na polju starih i retkih knjiga i rukopisa u Litvaniji Turskoj i Ukrajini, zanimljiva je bila i prezentacija o dizajnu novih računarskih fontova (*type design*). Prezentacije iz Jugoslavije predstavile su digitalnu izložbu fondova Arhiva Jugoslavije kao i Nacionalni centar za digitalizaciju u Srbiji i njegovu moguću ulogu u Digitalnoj Narodnoj biblioteci Srbije.

Ova škola je svakako jedno pozitivno iskustvo na širokom polju digitalizacije, koje daje nadu da je budućnost izvesna, ukoliko se čovečanstvo prepozna u kulturi, koja u digitalnoj formi postaje zajednička baština svih nas.

tamara@nbs.bg.ac.yu

SUMMER SCHOOL ON ELECTRONIC PUBLISHING IN BILGARIA

European Summer School "Electronic Publishing for Cultural Heritage Studies" was held in Sofia in the end of the summer 2002. The impressions of one of participants are presented here.